

ផលិតម្មពូជស្រូវស្រាលប្រដេញទឹក មុនស្រូវច្រាំង

I. សេចក្តីផ្តើម

ស្រូវជាដំណាំស្បៀងមួយសំខាន់សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា ដែលចូលរួមចំណែកក្នុងផលិតផលក្នុងស្រុកនៃផលិតផលដំណាំប្រមាណ ៤៥% ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩៦ មកកម្ពុជាមានសល់ស្រូវសម្រាប់នាំចេញ ជាក់ស្តែងផ្ទៃដីដាំស្រូវបានកើនឡើងពី ២.៣៧ លានហិកតា ដោយទិន្នផលស្រូវ ២.១ តោន/ហិកតា នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៤ ។ បានកើនឡើងដល់ ២.៦១ លានហិកតា ដោយទទួលបានទិនផលស្រូវ ២.៧៤ តោន/ហិកតា នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ កន្លងទៅនេះយើងសម្រេចបានផលស្រូវសរុបប្រមាណជាង ៧.១៧៥ លានតោន ដោយយើងមានសល់ស្បៀងកម្រិតជាតិ ៣.១៦៤ លានតោន ស្រូវ ស្មើនឹង ២.០២ លានតោនអង្ករ (ក្រសួងកសិកម្ម ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩) ដំណាំស្រូវនៅកម្ពុជាចែកចេញជា ៤ ប្រព័ន្ធក្របវិស្វាគមន៍ ១ ស្រូវស្រែទំនាបពីងដោយរបបទឹកភ្លៀងដែលផ្ទៃដីប្រមាណ ២.១ លានហិកតា ទី២ ស្រូវឡើងទឹកមានផ្ទៃដីប្រមាណ ៩៥.១០០ ហិកតា ទី៣ ស្រូវចំការមានផ្ទៃដី ៥២.២៩០ ហិកតា និងទី៤ ស្រូវប្រាំងប្រមាណ ៣៣៤.៧៩០ ហិកតា។ នៅកម្ពុជាផ្ទៃដីស្រែទំនាបពីងដោយទឹកភ្លៀងមានប្រមាណ ២.១ លានហិកតា ឬ ៩៣% នៃផ្ទៃដីដាំដុះនៅរដូវវស្សាមានប្រមាណ ២.៥០ លានហិកតា (ស្ថិតិកសិកម្ម ក្រសួងកសិកម្ម ខែ មេសា ឆ្នាំ២០០៩) ដែលបានដាំដុះ គ្រប់ខេត្តទាំងអស់នៅកម្ពុជា។ ស្រូវប្រភេទនេះត្រូវបានដាំដុះនៅលើប្រភេទដីផ្សេងៗគ្នាហើយដោយផ្អែកទៅតាមរយៈពេលនៃការលូតលាស់ ឬនៅពេលចេញផ្កា ដោយចែកប្រភេទពូជស្រូវជាបីប្រភេទសំខាន់ៗ គឺ ប្រភេទពូជស្រូវស្រាល ស្រូវកណ្តាល និងស្រូវធ្ងន់ ។ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ ផ្ទៃដីដាំដុះស្រូវមានប្រមាណ ៥២៧.០០០ ហិកតា ស្រូវកណ្តាលមាន ១.០៣ លានហិកតា និងស្រូវធ្ងន់មាន ៥៤៦.៤៦៤ ហិកតា។

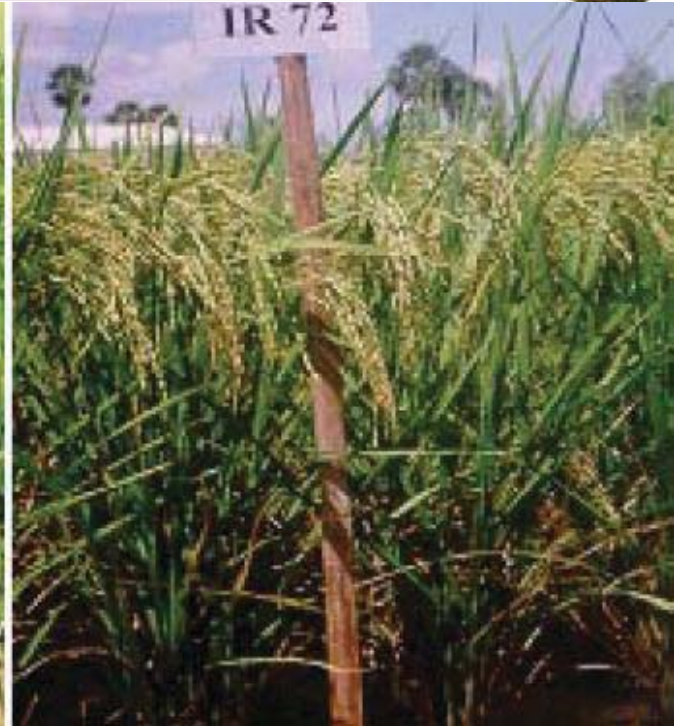
ក្នុងបរិការណ៍នេះ ក្រោមការជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីធានាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ADB និងមានកិច្ចសហការពីវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា CARDI នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

បានរៀបចំបោះពុម្ពកូនស្បូវភៅស្តីពីផលិតកម្មស្រូវស្រាលប្រដេញទឹក និងស្រូវប្រាំង ដែលមានពូជស្រូវសែនពិដោរ អ៊ីវែរកេសរ អ៊ីវែរ ៦៦ អ៊ីវែរ ៧២ គ្រូហាត់ជលសារ រំពេរ និងពូជស្រូវប្រាសាទណ៍ ក្នុងគោលបំណងលើកស្ទួយ និងជួយដល់ប្រជាកសិករដែលប្រកបការងារដាំដុះដំណាំស្រូវជាមូលដ្ឋាន ឱ្យមានជីវភាពធូរធារតាមរយៈការបញ្ជ្រាបបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសាធារណៈ។

ពូជស្រូវសែនពិដោរ អ៊ីវ៉ែកេសរ អ៊ីវ៉ែរ ៦៦ អ៊ីវ៉ែរ ៧២ គ្រូ រហាត់ជល់សារ រំពេរ និងពូជស្រូវ បារាយណ៍ ជាពូជស្រូវស្រាល (រាយកាលខ្លី) ក្រអូប និងមិនប្រកាន់ដុំដែលបានធ្វើការដោះ និង ផ្សព្វផ្សាយដោយវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា នាខែមេសា ឆ្នាំ ២០០២ ។ បច្ចុប្បន្ន ពូជស្រូវទាំងនេះ បាននិងកំពុងរីកសាយភាយនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយពូជស្រូវនេះ ផ្តល់

ទិន្នផលខ្ពស់ មានក្លិនក្រអូប គុណភាពអង្ករល្អមានភាពផ្លាវែង រលូន និងប្រាយទន់ធ្លាញ់ពិសារឡើយ។ ជាពិសេសទៅទៀត ជា ពូជដែលមានប្រភេទអង្ករមានតំលៃខ្ពស់នៅលើទីផ្សារជាតិ និង អន្តរជាតិ។

II. លក្ខណៈពិសេសៗសម្រាប់ពូជស្រូវ អ៊ីវ៉ែកេសរ អ៊ីវ៉ែរ

៦៦ អ៊ីវ៉ែរ ៧២គ្រូ រហាត់ ជល់សារ រំពេរ និងពូជស្រូវបារាយណ៍

ដោយសារពូជស្រូវទាំងនេះ ជាពូជមិនប្រកាន់ដុំ ដូចនេះ ពូជនេះអាចចេញផ្កាបានគ្រប់ពេលវេលា ដរាបណាលក្ខខណ្ឌ ដាំ ដុះអំណោយផល។ អាស្រ័យហេតុផលខាងលើនេះទើបពូជស្រូវ សែន អ៊ីវ៉ែកេសរ អ៊ីវ៉ែរ ៦៦ អ៊ីវ៉ែរ ៧២ គ្រូ រហាត់ ជល់សាររំពេរ

និងពូជស្រូវបារាណ៍អាចដាំដុះនៅដើមរដូវវស្សា (ដំណាំទីមួយនៃរដូវ ឬស្រូវដើមរដូវ) ក្នុងរដូវវស្សា (ដំណាំទីពីរនៃរដូវ) ចុងរដូវវស្សា ស្រូវប្រដេញទឹក (ដំណាំចន្លោះរដូវវស្សានិងរដូវប្រាំង) និងលក្ខខណ្ឌ ប្រាំងស្រោចស្រព។ ប្រភេទពូជស្រូវស្រាលនេះមាននាយកកាលចាប់ពីថ្ងៃសាប រហូតដល់ថ្ងៃប្រមូល ផលពី ១១០ - ១២០ ថ្ងៃ។ កំពស់ដើមរបស់ពូជនេះប្រែប្រួលពី ៩៥ - ១១០ ស.ម និងចំនួនដើមបែកគឺ ចាប់ពី ៥ - ២០ ដើមក្នុង ១គុម្ព។ ចំនួនគ្រាប់ក្នុងមួយគុម្ពមានចាប់ពី ១១០ - ១៧០ គ្រាប់ និងមានប្រវែង គុម្ព ២០ - ៣០ ស.ម។ រីឯទិន្នផលរបស់វារីញ គឺអាចទទួលបានចាប់ពី ៣,៥ តោន ទៅ ៥,៥ តោនក្នុង ផ្ទៃដី ១ ហិកតា។

III. បច្ចេកទេសដាំដុះ

១. ការជ្រើសរើសពូជ

- ប្រើប្រាស់គ្រាប់ពូជដែលសុទ្ធជ្រាល និងមានរក្សាដំណុះខ្ពស់។
- កំរិតបរិមាណ គ្រាប់ពូជចាំបាច់ ៣០ - ៥០ គ.ក្រ ក្នុងមួយហិកតា សំរាប់ស្រូវស្លុង និង ៨០ - ១២០ គ.ក្រ ក្នុង ១ ហិកតា សំរាប់ស្រូវពង្រីស។
- ទិសំណាបត្រូវធ្វើនៅជិតប្រភពទឹក តែត្រូវឆ្ងាយពីម្លប់ឈើ ឬកន្លែងមានភ្លើងអគ្គិសនីដើម្បី ចៀសវាងការបំផ្លាញពីសត្វល្អិតចង្រៃ។
- ផ្ទៃដីសំរាប់សាបគឺ ១ គ.ក្រ ផ្ទៃដី ១៥ - ២០ មែត្រការ៉េ។
- ជាការល្អគួរស្លុងសំណាបដែលមាននាយក ២០ - ២៥ ថ្ងៃ ហើយក្នុង ១ គុម្ព ក្នុងចន្លោះ ២០ ស.ម x ២០ ស.ម ។
- គួររៀបចំដីទោយបានល្អមុនស្លុង។ ការគួររាស់ គួរតែធ្វើទោយបាន ២-៣ សារជាការល្អ ។ បើសិនស្រែយើងអាចបញ្ចេញទឹកបាន ពេលស្រូវបែកគុម្ពត្រូវបញ្ចេញទឹកទោយអស់ពី ក្នុងស្រែក្នុងរយៈពេល ២-៤ ថ្ងៃ រួចទើប បញ្ចូលទឹកឡើងវិញ ដើម្បីធ្វើទោយស្រូវកាន់តែ បែកគុម្ពល្អ

២. ការរៀបចំថ្នាលសំណាប និងគ្រប់គ្រងសំណាប

- ជ្រើសរើសដីធ្វើថ្នាលសំណាបឱ្យជិតប្រភពទឹក ហើយជាដីស្រែដែលរៀបស្មើល្អ និងមានដីជាតិបង្កួរ ទៅល្អ និងគួររាស់ឱ្យបានពីរទៅបីដង រួចគ្រូរដីឱ្យរាបស្មើ និងប្រើជីធម្មជាតិឱ្យបានច្រើន។
- ថ្នាលសំណាបអាចរៀបចំជាថ្នាលទឹក ឬជាថ្នាលគោក តាមស្ថានភាពជាក់ស្តែង (តែជាទូទៅកសិករនិយមថ្នាលទឹកដោយប្រើគ្រាប់ពូជសុទ្ធល្អ ដែលមានដំនុះគ្រាប់ពី ៩០% ទៅ ៩៥%) ហើយត្រូវត្រាំគ្រាប់ស្រូវ ២៤ ម៉ោង និងផ្លាស់ពី ២៤ ទៅ ៤៨ ម៉ោង ដើម្បីឱ្យគ្រាប់ស្រូវដុះពន្លកល្អ។ ថ្នាលសំណាបត្រូវលើកជាន់តូចៗកំពស់ពី ១០ ទៅ ២០ ស.ម ទទឹងខ្នងរង ១ម៉ែត្រ និងបណ្តោយរង ១០ ម៉ែត្រ អាចសាបគ្រាប់ជាជួរ ឬ ព្រោះគ្រាប់ដោយប្រើពូជពី ១៥ ទៅ ២០ គ.ក្រ សំរាប់ស្តង់ ១ ហិកតា ឬ សាប ១ គ.ក្រ ក្នុង ១០ ម៉ែត្រការ៉េ ឬ មួយរង ព្រោះឱ្យស្តែង ដើម្បីឱ្យសំណាបថ្លោសល្អ។

- ត្រូវថែទាំផ្ទាល់សំណាបជាប្រចាំ រក្សាទឹក និងការពារសត្វល្អិតបំផ្លាញដូចជាពពួកមមាធម្មតា មម្រង (ទ្រីប) ដង្កូវបំពង់កាត់ស្លឹក និងដង្កូវហ្វូងជាដើម អាចយុសំណាបអាចត្រឹម ១៥-២០ ថ្ងៃអាចដកទៅស្ទង់ តែត្រូវដកភ្លាមយកទៅស្ទង់ភ្លាមក្នុងថ្ងៃតែមួយ។

៣. ការរៀបចំស្រែសន្ធឹង និងការស្ទង់

ត្រូវរៀបចំដីស្រែឱ្យបាន ២ ទៅ ៣ ដង ដោយក្នុងរវាងដី ១ ដង ក្នុងរវាង ១ - ២ ដងនៅមុនពេលស្ទង់និងគៀររាស់ដីស្រែឱ្យរាបស្មើល្អ និងលើកភ្លី

ស្រែឡប្រាសចំ ខ្ពស់ និងដាច់ល្អ ងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រងទឹក ។ ស្ទឹង ១ ដើម ទៅ ៣ ដើម ក្នុង ១ គុម្ព ជាជួរ ឬ ធម្មតា(ដាច់ចម្រៀន) ដោយចន្លោះ ២៥ ស.ម x ២៥ ស.ម ឬ ស្ទឹង ២០ គុម្ពក្នុង ១ ម៉ែត្រការ៉េ ស្ទឹងជាជួរជាការអនុវត្តប្រសើរមួយ គឺងាយស្រួលក្នុងការថែទាំសត្វ ។ ត្រូវធ្វើការជួសសត្វចំពោះ គុម្ពណាដែលបាត់ក្រោយពីស្ទឹងពី ៥ ទៅ ៧ ថ្ងៃ ។

ពូជស្រូវ អ៊ីអិ ៦៦ និងពូជស្រូវសែនពិជោរ

៤. ការប្រើប្រាស់ដី

អត្ថបទ នឹងរូបភាពដោយវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និង អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា

- ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ ៣ ដង នៅក្នុងរយៈពេលលូតលាស់របស់ដំណាំស្រូវគឺ ប្រើដីទ្រាប់បាត មុនពេលស្ងួត ១ ដង និងប្រើដីបំប៉ន ២ ដង គឺ នៅក្រោយពេលស្ងួត ៣០ ថ្ងៃ បាចម្តង និងនៅពេល ស្រូវកំណក់ណើតកួរ ឬស្រូវមូរដើម ១ ដង
- ប្រើដីទ្រាប់បាតនៅមុនពេលស្ងួត ១ ថ្ងៃ ឬនៅពេលជាមួយស្ងួត ដោយគួរ និងរាស់ជីកប់ ទៅក្នុងដី។ ប្រើដីទ្រាប់បាតនៅលើដីល្អៗយូរៗចាត់គឺ ជីកំប៉ុស្ត ពី

ការបាចដីបំប៉នលើពូជស្រូវនៃសេនពិដោរ និងពូជស្រូវអ៊ីអែរ កេសរ

៥ ទៅ ១០ តោន (តាមលទ្ធភាពរកបាន) និងដី ដេ. រ. វា. ប៉េ ចំនួន ៥០ គ.ក្រ និង ជីប៉ូតាស្យូមក្លរួ ៥០ គ.ក្រ ក្នុង ១ ហិកតា។

អត្ថបទ នឹងរូបភាពដោយវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និង អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា

- ប្រើដីបំប៉នលើកទី ១ នៅក្រោយពេលស្ងួត ៣០ ថ្ងៃ នៅក្នុងដំណាក់កាលបែកគុម្ព ដើម្បីជួយឱ្យស្រូវបែកដើមច្រើនដោយប្រើជីអ៊ុយរ៉េ ២២ គ.ក្រ ក្នុង ១ ហិកតា។
- បាចលើកទី២ ក្នុងដំណាក់កាលស្រូវកើតកូន ឬមូរដើម ដើម្បីឱ្យស្រូវមានកូនវែងមានគ្រាប់ច្រើននិងស្រូវដាក់គ្រាប់ពេញល្អ ដោយប្រើជីអ៊ុយរ៉េ ២២ គ.ក្រ ទៀតក្នុង ១ហិកតា

IV. ការថែទាំ

- ត្រូវចុះពិនិត្យស្រែ និងតាមដានការលូតលាស់របស់ដំណាំស្រូវជារបចាំក្រោយពេលស្ងួតរួច។ ត្រូវធ្វើការជួសសន្លូងនូវគុម្ពណាដែលបាត់ ក្រោយពេលស្ងួតពី ៥ ទៅ ៧ ថ្ងៃ និងថែទាំទឹក បោចស្មៅ និងត្រួតពិនិត្យប្រជាករកត្តាចង្រៃផ្សេងៗដូចជា សត្វល្អិត ជំងឺ ស្មៅចង្រៃ និងសត្វល្អិតមានប្រយោជន៍ នៅក្នុងស្រែជាប្រចាំ។ ជាពិសេសត្រូវតាមដានវត្តមានសត្វល្អិតបំផ្លាញសំខាន់ ដើម្បីមានវិធានការការពារ និងកំចាត់ តាមវគ្គលូតលាស់របស់ដំណាំស្រូវដូចជាក្នុងដំណាក់កាលលូតលាស់

(សន្លូង) មានមមាចត្នោត ដង្កូវបំពង់កាត់ស្លឹក ដង្កូវស៊ីរូងដើម ដង្កូវហ្វូង។ល។ ដំណាក់កាលដាក់ទឹកដោះមានដង្កូវមូរស្លឹក ស្រឹង កណ្តុរ និងសត្វចាបជាដើម។

- ត្រូវរក្សាទឹកឱ្យមានក្នុងស្រែជាប្រចាំតាមកំរិតកម្ពស់ ៥ ទៅ ១០ ស.មរហូតដល់ស្រូវទុំស្លាបសេក ជាពិសេស នៅដំណាក់កាលស្រូវកើតគួរ ឬម្សៅដើម រីឯភ្លឺស្រែក៏ត្រូវមានសភាពជាប់និងជិតល្អ។
- ត្រូវធ្វើការជួសសន្លប់នូវគុម្ពណាដែលបាត់ក្រោយពេលស្ងួត។

V. ការប្រមូលផល

- ត្រូវធ្វើការច្រូតកាត់នៅរវាង ៣០ - ៣៥ ថ្ងៃបន្ទាប់ពីស្រូវហាលផ្កាស្រុះ ឬ ពេលដែលប្រមាណ ៨៥% នៃគ្រាប់ស្រូវទុំ។
- ត្រូវហាល ២ - ៣ ថ្ងៃ ដើម្បីបន្ថយសំណើមនៅក្នុងគ្រាប់រោមនៅ ១៤ ភាគរយនឹងទុកជាការល្អ។ សូមយកគ្រាប់ស្រូវមកខាំ ដើម្បីកំណត់បើគ្រាប់ស្រូវនោះបាក់គឺ មានន័យថាគ្រាប់ស្រូវស្អាតល្អ។
- ពូជត្រូវច្រកទុកនៅក្នុងប្រាសាទ ជាការប្រសើរ
- ការទុកដាក់ពូជត្រូវមានកំណល់ មិនត្រូវដាក់ប្រាសាទពូជផ្ទាល់និងឥដ្ឋទេ។
- សរសេរឈ្មោះពូជ និង ថ្ងៃខែច្រូតកាត់ដាក់លើប្រាសាទ។

